

Dílo: 451 stupňů Fahrenheita

Předmět: ČJ - rozbor děl

Přidal(a): TerkaCZ

Rozbor: 451 stupňů Fahrenheita

Základní údaje o díle

- **Autor:** Ray Bradbury
- **Literární forma:** próza
- **Literární druh:** epika
- **Literární žánr:** dystopický román
- **Rok vydání (originál):** 1953
- **Původní jazyk:** angličtina

Téma

- Román zachycuje totalitní společnost blízké budoucnosti, kde je zakázáno vlastnit a číst knihy a kde požárníci místo hašení požárů pálí knihy.
- Hlavní hrdina Guy Montag postupně prochází vnitřní proměnou a začíná vzdorovat systému, který usiluje o likvidaci myšlení, osobní svobody a kultury.

Motivy

- Oheň jako symbol ničení i obnovy
- Manipulace, cenzura, zákaz knih
- Osamělost a odcizení v moderní společnosti

- Ztráta lidskosti a apatie
- Vzpoura jedince proti systému
- Hledání smyslu života a poznání

Hlavní myšlenka

- Hlavním poselstvím díla je varování před totalitou, ztrátou svobody slova, povrchností, apatií a úpadkem kulturních a lidských hodnot.
- Bradbury zdůrazňuje nezastupitelnou úlohu knih, myšlení a individuality v životě člověka i celé společnosti.

Námět

- Námětem je autorem vytvořená futuristická vize světa, v němž je knihám připisována moc zpochybňovat status quo a bránit masové manipulaci. Inspirací byly historické příklady cenzury a totalitních režimů 20. století.

Kompozice a struktura

- Román má tři rozsáhlé oddíly, děj je nepřerušovaně chronologický.
- Využívá retrospektivy, vnitřní monology, symbolické scény a dialogy.
- Struktura sleduje proměnu Montaga od loajálníhoho požárníka až po odpůrce režimu a hledajícího uprchlíka.

Vypravěč

- Vypravěč je er-forma, sleduje zejména vnitřní svět hlavní postavy Guye Montaga.
- Perspektiva je převážně subjektivní, s důrazem na psychologii hrdiny.
- Vypravěč často nahlíží do myšlenek, dojmů a reflektuje vnímání apatie i odporu v okolním světě.

Jazyk a styl

- Jazyk je bohatě obrazný, mnohdy metaforický a emotivně nabitý.
- Časté jsou symboly, kontrasty, znepokojivý rytmus a sugesce.
- Styl je moderní, místy úsporný, někde expresivní, dialogy bývají úsečné i filosoficky zaměřené.

Charakteristika postav

- **Guy Montag:** hlavní hrdina, původně loajální požárník, který prochází zásadní vnitřní proměnou.
- **Mildred Montagová:** Montagova žena, závislá na „parapracovní“ rodině v televizi, neschopná hlubších citů, symbol pasivity.
- **Clarissa McClellanová:** mladá dívka, vnímavá a inspirativní, otevírá Montagovi oči.
- **Kapitán Beatty:** šéf požárníků, cynický obhájce systému, vzdělaný paradoxně z četby knih.
- **Profesor Faber:** bývalý profesor angličtiny, pomáhá Montagovi pochopit význam knih.
- **Mechanický pes:** robotická bytost určená k likvidaci odpůrců systému.

Časoprostor

- **Místo:** fiktivní americké město budoucnosti
- **Čas:** neurčitá, blízká budoucnost

Stručný obsah díla

Guy Montag, požárník, který pálí knihy, začne po setkání s dívkou Clarissou pochybovat o smyslu své práce a společnosti. Po sérii šoků a zlomů se z něj stává protivník systému a prchá za skupinou intelektuálů, kteří si myšlenky a knihy uchovávají zpaměti.

Podrobný děj

Guy Montag je běžný člen požárního sboru v totalitní společnosti, v níž mají požárníci za úkol ne hasit, ale pálit knihy. Za vlastnění knih hrozí přísné tresty a celá společnost je podrobena tvrdé kontrole a cenzuře. Lidé žijí pasivně, u televize, v atmosféře plošného dohledu a v otupující konzumaci zábavy. Montag tuto situaci dlouho neřeší, dokud nepotká mladou sousedku Clarissu. Ta mu klade zcela nečekané otázky, ukáže mu krásu světa, přemýšlení a vášeň pro poznání. Montag je jejím pohledem fascinován, vnitřně otřesen i zneklidněn.

Clarissin záhadný odchod a pokus jeho ženy Mildred o sebevraždu Montagovu hluboce zasáhnou. Začne o svém životě přemýšlet. V práci zažívá bolestivý šok při požáru domu staré ženy, která si raději zvolí smrt, než aby se vzdala svých knih. Toto Montagovo svědomí naprosto otřese a zapochybuje o dosavadním smyslu svého zaměstnání a režimu, kterému slouží.

Montag doma skrytě uchovává několik knih, které z akcí zachránil. Snaží se je pochopit, číst a hledá v nich odpovědi. Pomoc získá u tajemného profesora Fabera, který mu vysvětlí hodnotu knih, nabádá ho k opatrnosti a zároveň je stejně jako Montag obětí systému, který rozdrtil svobodné myšlení. Montag touží knihy uchovat a ochránit, aby se daly předat dalším generacím.

Situace se vyhroťte, když Mildred na Montagovu donáší a jejich byt navštíví požárníci pod vedením kapitána Beattyho. Montag v rozjitřeném stavu nakonec Beattyho zabije a dá se na dramatický útěk před zákonem, který symbolizuje mechanismus totalitního dohledu v podobě mechanického psa. Jeho útěk vede přes město až do divočiny, kde nakonec potká skupinu intelektuálů vedených Grangerem. Tito lidé, žijící mimo město, uchovávají knihy z paměti, aby vědomosti přežily. Montag je přijat mezi ně, stává se součástí nové skupiny, která čeká na příležitost obnovit lidskost a šířit vědění ve světě po zániku totalitní společnosti.

V závěru románu je město zničeno válkou a Montag s dalšími přeživšími putuje krajinou v naději na nový začátek kultury a svobodného myšlení.

Vlastní zhodnocení

451 stupňů Fahrenheita představuje nadčasové varování před cenzurou, otupělostí a ztrátou kritického myšlení. Román působí stále aktuálně a vyniká hlubokou psychologií hrdinů,

symbolikou i vypravěčským jazykem. Čtenáře inspiruje k zamyšlení nad vlastní odpovědností za uchování svobody a smyslu života. Dílo je strhující, výmluvné a filosoficky podnětné, s mimořádně silným protiválečným a humanistickým apelem.